

28 септември - Международен ден на правото да знам

Шеста церемония по връчване на награди в България

*Наталия Григорова, магистърска програма „Управление на масовите комуникации и връзки с обществеността“, НБУ
стажант в ПДИ*

Програма Достъп до Информация връчи годишни награди за принос в областта на свободата на информация, за шести пореден път, на церемония в Националния пресклуб на БТА. По този начин ПДИ отбелязва 28 септември - Международният ден на правото да знам. На същата тази дата - 28 септември - през 2002 година, в София, бе учредена Международната мрежа на застъпниците за свобода на информацията, на която ПДИ е съосновател и член. Оттогава 28 септември се чества като Международен ден на правото да знам от организации, застъпници за свободата на информация по цял свят.

На шестата церемония присъстваха над 100 представители на неправителствени организации, служители от гържавната администрация, журналисти, юристи, партньори, колеги и приятели на Програма Достъп до Информация. Специални гости на церемонията тази година бяха министърът на гържавната администрация и административната реформа Николай Василев, и г-жа Вера Илес, програмен директор в холандската организация *The Management & Media Academy/Free Voice*.

„Смятам, че това, което прави Програма Достъп до Информация, е много важно за България, особено в период, когато за съжаление нашият международен имидж не е на най-голямата си висота“, бяха думите, с които министър Николай Василев се обърна към гостите на събитието. Той подчерта опитите и усилията на Министерството на гържавната администрация и административната реформа (МДААР) да дава пример за това, че администрацията трябва да предоставя повече информация, особено в почувствителните сфери на дейност.

През 2008 г. журито, което определи наградите в отделните категории, бе в състав:

- Александър Кашъмов - ръководител на правния екип на Програма Достъп до Информация (ПДИ);
- Гергана Жулева - изпълнителен директор на ПДИ;
- Вилиям Попов - председател на граждански клуб „Компетентност и морал“, носител на три грамоти и наградата „Златен ключ“ за „Гражданин, най-активно използвал ЗДОИ“, за 2006 г.;
- Дарина Палова - адвокат, ПДИ;
- Кирил Терзийски - адвокат, ПДИ;
- Николай Мареков - специалист по приложна математика;
- Леонция Сеизова - Дирекция „Организационно развитие на административните структури“, МДААР;
- Светослав Желев - директор „Книгоиздаване“, издателство „Сиела“;
- Мая Няголова - директор „Публични комуникации“, Програма на ООН за развитие (ПРООН);
- Фани Давидова - юрист, ПДИ;
- Христо Христов - журналист, в. „Дневник“, носител на „Специалната награда за цялостен принос в областта на достъпа до информация“ през 2005 г.

на стр. 2

Награда „Златен ключ“ в категорията „Гражданин, най-активно използвал правата си по Закона за достъп до обществена информация“, бе присъдена на г-н Георги Шумаков.

През годините г-н Шумаков подава заявления до институции, търсейки информация свързана с различни регулаторни режими и тяхното приемане свързани със сферата, в която работи - Комисията за финансов надзор относно основанията на застрахователните компании, на базата на които те формират стойността на застраховка „Гражданска отговорност“; от Министерство на регионалното развитие и благоустройството за стандартите и изискванията, които се отнасят до въздействието от снегово и земетръсно натоварване върху строежите и други.

Решението на журито да присъди наградата на г-н Шумаков се основава на убеждението, че трябва да се поощрява електронния достъп до информация. Г-н Шумаков подава заявления само по този начин и гържи да му бъде предоставяна информация по електронен път, когато е възможно.

Почетни грамоти в категорията бяха присъдени на г-н Иван Петров - за активното търсене на обществена информация до Столична община, Министерството на вътрешните работи, Генералния щаб на Българската армия, районни кметства в София, Софийския градски съд и прокуратурата. Гражданинът Николай Цветков бе отличен с грамота за изключителната активност в търсенето на информация за прозрачността на управленските решения в Община Варна.

Гражданинът Вилим Попов, носител на „Златен ключ“ 2006 г. връчва почетна грамота на Николай Цветков в същата категория

С награда в категорията „Неправителствена организация, най-активно упражнявала правото си на достъп до информация“ бе удостоен **Институтът за пазарна икономика (ИПИ)** за използването на ЗДОИ при подготовката на анализи за икономически политики и алтернативни решения на обществени проблеми. Документите получени по този ред се публикуват интернет страница на Института и по този начин стават достъпни и за други интересувачи се.

В тази категория почетна грамота получи **Асоциацията на парковете в България** за активно използване на ЗДОИ през 2007 и 2008 г. за търсене на информация, свързана с околната среда. Търсената от асоциацията информация е свързана предимно с инвестиционни проекти, чието осъществяване несъмнено се отразява на околната среда. През май 2007 г. с помощта на ПДИ асоциацията обжалва мълчаливия отказ на кмета на община Сапарева баня, вследствие на което им е предоставена цялата поискана информация от общината и не се стига до съдебно дело. В края на миналата година **Асоциацията на парковете в България** издаде наръчника „Как за опазим защитените територии?“, в който е включена специална глава за достъп до информация и участието на обществеността по въпроси, свързани с околната среда, изготвена от ПДИ. В През 2008 г. спечелиха и дело за достъп до информация срещу областния управител на Благоевград и продължават да подават заявления за достъп до информация за: информационния меморандум по приватизационната сделка за придобиване на „Въжени линии“ ЕАД от „Витоша ски“ ЕАД; за становището на МОСВ за за Екологичната оценка на „Изменение на Общия устройствен план на община Царево“, както и информация за това къде, кога и как възложителят (МРРБ) е оповестил същото и гр.

„Златен ключ“ в категорията „Журналистическа кампания или материал, подготвен чрез упражняване на правото на достъп до информация“ бе връчен на журналиста от в-к **„Капитал“ Росен Босев** за постоянното, сериозно и професионално използване на ЗДОИ при изготвянето на авторски материали и провеждането на задълбочени журналистически разследвания. Росен Босев води няколко съдебни дела с помощта на ПДИ - срещу Правителствена информационна служба и срещу министъра на образованието и науката.

на стр. 3

В същата категория бяха връчени две почетни грамоти. **Цветан Тодоров, в-к „Народен глас“**, Ловеч, бе удостоен с грамота за серията от публикации, отразяващи водените от него дела за достъп до информация срещу кмета на Ловеч и Общински съвет - Ловеч. На журналиста бе отказана информация за изразходваните от общината суми за публикации в местната и централна преса. **Иван Бегров от RE:TV** получи грамота в категорията за откритото поставяне на въпроса за публичността на доклада на КРМГ относно конфликтите на интереси сред служителите във Фонд „Републиканска пътна инфраструктура“.

Цветан Тодоров,
в. „Народен глас“

„Златен ключ“ в категорията „Институция, най-добре организирана предоставянето на информация за граждани“, бе връчена от министър Николай Василев на **инж. Никола Кърнолски, директор на Басейнова дирекция за управление на водите - Източноевропейски район, Пловдив**, за добрата организация на предоставянето на достъп до информация, за точното, адекватно и навременно предоставяне на документи по реда на ЗДОИ, както и за активното публикуване на голям обем обществена информация на страницата на институцията в интернет. До момента Басейнова дирекция - Пловдив, не е постановявала отказ за предоставяне на достъп до информация и изпълнява своите задължения професионално и прозрачно.

Министър Василев връчи и наградата за **„Най-добра Интернет страница на институция, от гледна точка на Закона за достъп до обществена информация“**. Отличена със „Златен ключ“ бе страницата на **Областна администрация Велико Търново** като добре структурирана и лесна за използване страница, съдържаща голям обем важна обществена информация.

Министър Николай Василев връчва наградата на инж. Никола Кърнолски, директор Басейнова Дирекция-Пловдив

С почетна грамота в категорията бе удостоена **Столична община, Направление „Архитектура и градоустройство“** за достъпността на общите устройствени планове на град София и Столична община. „Вече две години работя в Столична община и това е най-ценното признание за моята дейност. Нашето убеждение е, че с корупцията, която в нашето направление е публична тайна, трябва да се борим като отнемем от чиновника информацията, която той употребява и продава като лична и да я дадем на гражданите, които всъщност са си платили за нея“, бяха думите на гл. архитект на София, Петър Диков, който лично взе почетната грамота.

Министър Николай Василев връчва грамота на Петър Диков, гл.архитект на София

„Катинар“ за 2008 г. журито присъди на **Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ)** за честите мъглаливи откази да предоставя информация на гражданите; за изричните откази да предостави документи, свързани с концесионни оценки по договора за автомагистрала „Тракия“; за отказа да предостави подготвителните документи към Наредба № 2 на МРРБ за проектиране на сгради и съоръжения в земеръсни райони; за принципно затруднения достъп до информация, свързана със сключени договори и възлагането на обществени поръчки.

Тази година журито присъди две **„СРАМОТИ“** в **негативната категория**. **Правителствена информационна служба (ПИС)** получи **„СРАМОТА“** за повече от едногодишното умишлено протакане на съдебната процедура и създаване на пречки за разглеждане на делото на Росен Босев, от в. „Капитал“, за достъп до информация за условията, при които са сключени договорите от бившия министър на гържавната администрация Димитър Калчев с фирмата „Майкрософт“.

Държавен фонд „Земеделие“ също бе отличен със **„СРАМОТА“** за 2008 г. за изключително затруднения достъп до информация от институцията - в повечето случаи търсещите информация се препращат към служители, които я отказват, с твърдението, че имат устна забрана да предоставят данни.

Награда **„Вързан ключ“** за най-абсурдно решение или отговор по заявление за достъп до информация бе присъдена на **Държавната агенция по горите (ДАГ)**. Програма Достъп до Информация подаде заявление, за да научи кой е служителът, отговорен за предоставянето на информация в ДАГ, и къде гражданите могат да получават търсените документи. Вместо да предоставят обаче заповедта, в отговора си от Агенцията ни посъветваха така: „с оглед на което, същата заповед е действаща и може да бъде прочетена на вратата на кабинет „Деловодство“ № 510, в Държавна агенция по горите, находяща се на бул. „Христо Ботев“ № 55, етаж 5“.

Отбелязването на Международния ден на правото да знам през 2008 г. е важна част на проект „Увеличаване прозрачността и отчетността на управлението чрез електронен достъп до информация“, финансиран от Доверителния фонд за демократично управление на Програмата на ООН за развитие (ПРООН). Церемонията се провежда и с финансовата подкрепа на Тръст за гражданско общество в Централна и Източна Европа, Програма МАТРА на Министерство на външните работи на Кралство Холандия. Програма Достъп до Информация благодари и за любезното съдействие и оказаната подкрепа от издателство „Сиела“ и „Дамяница“ АД.

Съветът на Европа прие Резолюция 1636 относно показателите за медиите в демократичното общество.

Резолюция 1636 подчертава ролята на свободата на изразяване и свободата на информацията в медиите като основно изискване пред демокрацията: „Общественото участие в демократичния процес на вземане на решения изисква обществеността да е добре информирана и да има възможност свободно да обсъжда различни становища.“ Сред по-важните принципи, включени в Резолюцията, са зачитане поверителността на източниците на информация на журналистите, прозрачност на собствениците на медиите и независимост на медиите от политическа намеса.

Повече за резолюцията на адрес:

<http://assembly.coe.int/Mainf.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta08/ERES1636.htm>

На 20 септември правителството на Бангладеш одобри Указ за правото на информация.

Законът ще влезе в сила, след като бъде подписан от Президента. Съгласно указа се създава тричленна автономна Комисия за информация с четиригодишен мандат, начело с Комисар по информацията. Законът предвижда да бъдат назначени служители, които да предоставят информация в рамките на 20 дни от подаване на заявлението.

Не виждам как някой може да се откаже от нещо, което по рождение му принадлежи

Георги Шумаков

Г-н Георги Шумаков, награден със „Златен ключ“ в категория „Гражданин, най-активно упражнявал правата си по ЗДОИ“. През 2008 г. той търси информация от различни институции като подава заявления по електронен път и изисква предоставянето на информация да става също така по електронен път. През 2007 г. г-н Шумаков бе удостоен с почетна грамота в същата категория.

Очаквахте ли тази награда и какво означава тя за Вас?

Очаквах тази награда през 2010 година и съм изключително радостно изненадан, че тя ме сполетя две години преди плануваното. Въпросът със значението наистина е важен за мен, от гледна точка на факта, че потвърди съмнението ми, че е възможно и да съм нормален човек, а другите - неразбиращите ме, често да са заблудените. Това се отнася и до някои задължени по ЗДОИ лица.

Какво ви подтикна да използвате ЗДОИ?

Необходимостта.

През какви „препятствия“ преминахте, за да получите желаната информация?

В общия случай не мисля, че съм имал или имам сериозни препятствия. Винаги съм се водил от доказалото се с времето твърдение, че „има време за всяко нещо и срок - за всяка работа под небето“. Като цяло смятам, че любознателността ми напълно е в синхрон с логиката на ЗДОИ, а това, че понякога не мога на момента да я удовлетвори, се дължи на временно възпрепятстване, а не на принципна невъзможност за задължените лица. Хубавото е, че с времето те се променят (лицата), даже някои си отиват и биват забравени, а правото ми да знам остава.

Имаше ли момент, в който бяхте готов да се откажете от борбата за достъп?

Не виждам как някой може да се откаже от нещо, което по рождение му принадлежи и е неотделимо негово. Иначе казано - отказвайки се от нещото, което имате предвид, то чие става!?

Чувствате ли се удовлетворен от постигнатото и заслужаваше ли си?

Аз не знам постигнал ли съм нещо. Ако имате предвид статуетката от наградата на журито, бих могъл с удовлетворение да изкажа мнението си, че ми харесва. На мои приятели също много им хареса. Наистина е красива и много оригинално изобразява идеята за достъпна до информация.

Интервюто взе Наталия Григорова, магистърска програма „Управление на масовите комуникации и връзки с обществеността“, НБУ стажант в ПДИ

Мотивира правото ми като гражданин да получа информация *Николай Цветков*

С Николай Цветков, награден с грамота в категория „Гражданин, най-активно упражнявал правата си по ЗДОИ“, разговаря Наталия Григорова, магистърска програма „Управление на масовите комуникации и връзки с обществеността“, НБУ стажант в ПДИ

Очаквахте ли да бъдете отличен грамота от Програма Достъп до Информация и какво означава тя за Вас?

Не очаквах да получа някаква награда и бях много изненадан, когато ми се обади от ПДИ, че съм един от номинираните граждани. Наградата е едно голямо признание за дейността, която извършвам, за търсенето на информация чрез Закона за достъп до обществена информация.

Бих искал да спомена, че ако не беше Програма Достъп до Информация да ми помогне юридически със съвети, не бих могъл да се справя. Искам също да благодаря на моя приятел Иван Петров, който също много активно ми помагаше.

С течение на времето аз също навлязох в тази материя и когато имам възможност, помагам и на други граждани.

При какви обстоятелства използвахте Закона за достъп до обществена информация за пръв път?

Първото ми заявление по ЗДОИ касаше длъжностните характеристики на кмета на общината, на главния секретар, на директора на дирекция „Социални дейности и жилищно настаняване“ и на управителя на дирекция „Спортни имоти“. На това заявление получих един много смешен отговор, че това е подготвителна информация и не може да ми бъде предоставена. Във връзка с тези откази заведах дело срещу Община Варна.

Второто заявление, което подадох бе свързано с броя и основанията за издаване на безплатните VIP пропуски за новия басейн „Приморски“, определяни от управителя на общинска дирекция „Спортни имоти“. Третото заявление беше за длъжностната характеристика на директора на Дирекция „Осигуряване и опазване на обществения рег“ в общината.

След тези откази, какво Ви мотивира да продължите търсенето на информация?

Мотивира ме моето право. Правото ми като гражданин да получа тази информация.

Смятате ли, че чрез дейността си спомагате за промяна в менталитета на управляващите?

Да, абсолютно - да, тъй като натискът, който аз упражнявам, а също и другите граждани, които използват Закона за достъп до обществена информация, малко или много принуждават администрацията и кмета на Община Варна да ни дават информацията, която не е класифицирана.

**Информация означава знание, прозрачност,
възможност за контрол и за вземане на
информирани решения**

**Светла Костадинова, изпълнителен директор
на Институт за пазарна икономика**

Изп. директор на ИПИ, Светла Костадинова, и
Председателят на УС на ИПИ, Красен Станчев

Изненада ли Ви решението на журито да връчи на института награда за принос в областта на достъп до информация?

В известна степен бяхме изненадани, защото просто се опитваме да си вършим работата. За кампаниите, които провеждаме - за повече прозрачност и отчетност на държавните структури, за анализ на въздействието на регулациите и т.н., от особено значение е информацията. Законът за достъп до обществена информация е първият инструмент, който използваме. От години подаваме заявления за достъп до информация, запознати сме с процедурата, знаем сроковете и как да търсим правата си при липса на реакция.

Разглеждаме наградата като оценка на усилията ни за повече прозрачност, но и като насърчение да бъдем още по-активни.

Как използването на ЗДОИ съответства на целите, които Институтът за пазарна икономика си поставя?

Основната цел е да представяме независима оценка и анализ на политиката на правителството, така че, от една страна, бизнесът и гражданите да знаят какво да очакват и да могат да планират действията си, а, от друга, да се опитаме да повлияем на тези, които вземат решения в посока по-ефективно, ограничено и разумно законотворчество. В България, за съжаление, много често се правят закони, които нямат ясни цели, не се знае какви разходи ще наложат на бизнеса и в крайна сметка имат негативен ефект.

Използваме закона в няколко направления - за да очертаем пълната картина на това, което се случва, и за да извършваме анализите си на правителствената политика.

Вие неуморно търсите и публикувате на сайта си информация и анализи, виждате ли положителни резултати от опита си да повишите информационната осведоменост на обществото?

Ситуацията се промени от началото, когато Законът за достъп до обществена информация беше приет. Това развитие нямаше да бъде възможно без работата на Програма Достъп до Информация, която винаги ни помага в опитите ни да се преборим с все още съществуващото мнение на администрацията, че е по-добре информацията да се пази за вътрешно ползване. За радост има и добри примери на структури, които осъзнават, че достъпът до информация е основно право, което все по-трудно ще бъде нарушавано именно заради активизирането и развитието на гражданското общество у нас.

Тази година се навършват 15 години от създаването на Института за пазарна икономика, какво ще си пожелаете за юбилея?

Много сили да продължим работата си, повече приятели и поддръжници на идеите за икономическа и индивидуална свобода. Изминалите 15 години показват, че усилията дават резултати, че има необходимост от организации като ИПИ и ПДИ.

**Интервюто взе Наталия Григорова, магистърска програма „Управление на масовите комуникации и връзки с обществеността“, НБУ
стажант в ПДИ**

ЗДОИ би трябвало да е сред основния арсенал на всеки един журналист

Росен Босев, в-к „Капитал“

Росен Босев, в-к „Капитал“, - носител на наградата „Златен ключ“ в категория „Най-добър журналистически материал, свързан с правото на достъп до информация“, за 2008 г. Росен Босев бе удостоен с почетна грамота на церемонията за Деня на правото да знам през 2007 г. за успешното използване на ЗДОИ в кампанията за неговата защита от негативни промени през пролетта на 2007 г.

Христо Христов (дясно) връчва наградата „Златен ключ“ на журналиста Росен Босев

След миналогодишната грамота, очаквахте ли тази година голямата награда?

Честно казано - не. През последната година почнах да свиквам да използвам буквално всеки ден ЗДОИ в работата си и въобще не съм си мислил, че правя нещо кой знае какво.

Какво означава наградата за Вас?

Че съм на правия път и че явно усилията ми не остават незабелязани.

Вие сте един от журналистите, най-често използващи ЗДОИ. Какво ви дава този закон, какво е предимството му пред другите журналистически способности за получаване на информация?

ЗДОИ дава възможност да се прави истинска и независима разследваща журналистика - базирана на документи, събирани честно (а не спуснати от някого, който има интерес те да видят бял свят). ЗДОИ би трябвало да е сред основния арсенал на всеки един журналист.

Какви са проблемите, които срещате в търсенето на информация?

ЗДОИ въвежда административни процедури, които са тромави и дълги и честно казано не се вписват много в ритъма на една медия, била тя и седмична. Неяснотата на някои текстове, повратливото им тълкуване както от администрацията, така и от съда, често става причина за спускането на завесата върху информация, която иначе би следвало да е публична.

Какво Ви мотивира да продължите, когато срещате отказ за предоставяне на информация?

Това, че съм сигурен, че имам право да получа това, което съм потърсил. Един отказ за предоставяне на информация ме мотивира - защото ако преди да съм потърсил информацията, съм се съмнявал в дадена сделка, обществена поръчка или процес в министерството, то отказът не само потвърждава тези съмнения, но и ги засилва. Корупцията се заражда там, където няма прозрачност.

Какъв съвет бихте дали на вашите колеги?

Когато подадат едно заявление по ЗДОИ, да отстояват правата си докрай и да не се отказват от опитите на администрацията да се измъкне: дори това да коства нови заявления и продължаващи с години съдебни процеси. Това явно е единственият начин институциите да бъдат научени да бъдат прозрачни.

Интервюто взе Наталия Григорова, магистърска програма „Управление на масовите комуникации и връзки с обществеността“, НБУ стажант в ПДИ

Оттук нататък ще бъдем все така отворени и ще можем да покрием и съвременните критерии за работа с информация

инж. Никола Кърнолски, директора на Басейнова дирекция за управление на водите Източнореломорски район - Пловдив

Министър Николай Василев връчва наградата на инж. Никола Кърнолски, директор Басейнова Дирекция-Пловдив

Какви бяха очакванията Ви, когато научихте, че сте номинирани за „Златен ключ“ в две от позитивните категории?

Много сме радостни. Човек трудно може да предположи, че когато е номиниран в две области, и то сред толкова много институции, вниманието ще се спре точно на него. Така, че тази награда е и приятна изненада за мен и моя екип.

Какво означава за Вас тази награда?

Това е един вид признание. Признание за това, че си вършим работата, признание за това, че поне в една област можем да кажем, че сме много добри, защото Басейновата дирекция за управление на водите е специфичен орган за управление на един ресурс и не във всички области можем да се похвалим, че сме еднакво добри. Много неща не ни достигат, не ни достигат и кадри, и финансиране, не ни достигат опит и знание. Затова сме щастливи, че сме оценени, и поне в една област сме много добри. Нашата работа е ориентирана в няколко насоки, една от които е достъпът до информация, който според нас е много важен.

Вие нямате нито един отказ за достъп до информация. Според Вас това прави ли ви прозрачна институция?

Всеки, който е дошъл в моята дирекция за някакъв вид информация, я е получил. Това е нещо като неписано правило за нас - информацията да се дава. Има една фраза, която гласи, че ако някой е тръгнал да научи нещо, той при всички положения ще го научи. Затова според мен е по-добре информацията да му бъде дадена с готовност, законно и открито, за да не се събужда излишно недоверие.

Какво бихте посъветвали в Деня на правото да знам вашите колеги от институции, номинирани в негативните ни категории?

Да не се плашат толкова от това, че нещо ще бъде научено. Не е страшно, не е опасно. Ето аз вече пет години и половина работя в една институция, която винаги е давала достъп до информация. В редица случаи не сме могли да задоволим в цялостен обем исканията на определен заявител. Много пъти се е налагало да даваме само частична информация, но това е, с което сме разполагали, и въпреки този факт се радваме на положително отношение, дори ни отличихте. (Не е толкова страшно, не носи никакви негативизми, не е лошо човек да си признае, дори и когато е направил грешка.)

Интервюто взе Наталия Григорова, магистърска програма „Управление на масовите комуникации и връзки с обществеността“, НБУ стажант в ПДИ

**Наградата е изключително престижна за моя
екип, защото е награда и признание от
гражданското общество ...**
Тошко Никифоров, областен управител на Велико Търново

Министър Николай Василев
и областният управител на Велико Търново,
Тошко Никифоров,
с наградата за най-добра уеб страница по отношение на
достъпна до информация

Какво е значението на подобно отличие за Вашата институция?

В интерес на истината не очаквахме голямата награда. Ние партнираме с фондация Програма Достъп до Информация от няколко години. През 2005 и 2006 година бяхме наградени с грамота, миналата година няхаме номинация и тази година очаквахме отново да получим грамота, но за наша радост получихме голямата награда.

Какви са бъдещите цели, които си поставяте в посока отваряне на Областна администрация Велико Търново към обществеността?

Ние непрекъснато си поставяме нови и нови задачи не само с електронното управление и предоставянето на информация по електронен път, а и в усъвършенстване на нашата работа и създаване на всички условия за достъп до информация, съгласно Закона за достъп до обществена информация, за всички граждани и по всякакви въпроси, които са от компетенцията на нашата администрация. Ще продължим да работим в тази посока, да се модернизира работата, да се търсят други възможности, освен чрез уеб сайта.

А смятате ли, че уеб сайтът помага, за да бъдете наистина прозрачна институция?

Разбира се, все пак в днешно време повечето хора използват Интернет, като започнем от най-малките наши приятели и стигнем до най-възрастните хора, а също и хората с увреждания. Смятам, че това улеснява гражданите в достъпа им до информация и наистина смятаме да разширим възможностите в тази посока. Считам, че така могат да постъпят и много други институции, не само гържавни, но и неправителствени, и разбира се най-вече в бизнес сектора, защото все още в сферата на бизнеса информацията е твърде оскъдна.

В уеб сайта си сте пуснали анкета за оценка на Вашата администрация. Разкажете ни за нея.

Това е един начин за изучаване на общественото мнение за нашата дейност, за да можем да коригираме работата си ,в съответствие с получените предложения и препоръки.

Какво бихте препоръчали на Вашите колеги от институции, номинирани в негативните категории?

Бих им препоръчал да си отварят очите и ушите, защото ние живеем в едно общество на 21 век, в което информацията е важна за всички и всеки има право на достъп до тази информация.

Инициативите на координаторската мрежа на ПДИ по повод Деня на правото да знам *Ралица Кацарска, ПДИ*

И тази година, координатори на Програма Достъп до Информация в страната направиха много за популяризирането на Деня на Правото да Знаем - 2008. В много областни градове се появиха брошури и плакати, разясняващи и поощряващи за активното упражняване на правото на достъп до обществена информация.

Многобройните интервюта с координаторите от страната в радио и телевизионни предавания в 26-те регионални центрове показват нарастващия интерес и необходимостта и ползата от постоянна информационна кампания не само в Деня на Правото да Знаем - 28 септември, а и през цялата година. Специално внимание заслужават участието на Веселка Венкова - координатор от Пловдив, в предаването „Сутрешен коктейл“ на телевизия ТВ САТ и Ива Антонова - координатор от Враца, в сутрешния блок „Будилник“ на ТВ Враца, където те защитиха правото на достъп до информация като основополагащо за изграждане на дейно гражданско общество, което е основна идея и цел на Деня на Правото да Знаем.

Шестото по ред провеждане на церемонията по връчване на наградите за Деня на правото да знам отбеляза нарастващата популярност сред учениците и младежите към правата им като активни граждани на България и по-специално към правото да знаят. Учениците от СОУ „Славейков“ в Кърджали проявиха жив интерес към разяснителната беседа на координаторът от ПДИ Иванка Ламбрева за начините на търсене и намиране на отговори от страна на различни отговорни институции, с чисто практическа цел. Те ще използват наученото, за да проучат как се изразходват средствата за младежки дейности в община Кърджали и каква е съдбата на Младежкия дом в града.

Учениците от СОУ „Славейков“ в Кърджали

Дискусия „Имам право да знам“, Ямбол

В Ямбол по инициатива на Областния управител Николай Пенев, евродепутата Кристиан Вигенин, регионалният координатор на Държавната агенция за младежта и спорта Иванка Георгиева и регионалният координатор на ПДИ Дияна Бончева беше проведена дискусия с представители на младежки и ученически организации на тема „Имам право да знам“. Това е първата проява на новоучредения клуб „Имам право да знам“ в град Стралджа. По време на дискусията бяха обявени и награденията в конкурса за есе на тема „Искам да знам“.

Съдебна практика по Закона за достъп до обществена информация 2005-2008 г.

Диана Банчева, ПДИ

Йонко Грозов, г-р Гергана Жулева, Александър Кашъмов и Кирил Терзийски

На 17 септември 2008 г. Програма Достъп до Информация представи четвъртата част на сборника „Съдебна практика по Закона за достъп до обществена информация“. В Центъра за култура и дебат „Червената къща“ се събраха повече от 50 души - представите-

ли на НПО,

журналисти, клиенти, партньори и приятели на ПДИ. Специални гости на събитието бяха председателите на двесте съдилища, постановили най-много решения по дела за достъп до информация - г-н Константин Пенчев, председател на Върховния административен съд и г-н Лозан Панов, председател на Административен съд - София град.

„Този сборник е за борбата за информация. Ще прочетете историята на това как граждани, журналисти, неправителствени организации, следвайки процедурите, се борят докрай да получат търсената от тях информация“. Така изпълнителният директор на ПДИ г-р Гергана Жулева откри представянето на книгата, съдържаща аналитична част по основните въпроси, възникнали в съдебната практика по Закона за достъп до обществена информация през последните години, и резюмета и 27 решения по 14 съдебни дела, в които правният екип на ПДИ е оказал правна помощ.

С поздравително писмо журналистът от в. „Дневник“ Христо Христов подчерта водещата роля на ПДИ през последните години в областта на достъпа до информация в България. „Без Вас гражданското общество и медиите не биха могли да спечелят онези важни победи, благодарение на които станаме поинформирани, а управлението - по-прозрачно. Убеден съм, че и последният, четвърти, сборник със съдебната практика по делата за достъп до обществена информация ще има важен принос за налагането на европейските норми в тази важна за обществото област.“ Христов води дългогодишни съдебни битки за достъп до информация до архивите на традиционно затворени институции като Министерството на вътрешните работи и Националната разузнавателна служба, а наскоро издадената му книга, „Двойният живот на агент Пикадули“, бе подготвена изцяло на базата на документи, получени с правната помощ на ПДИ.

Адвокат Йонко Грозов, един от основателите на ПДИ, благодари на авторите на сборника, адвокатите Александър Кашъмов и Кирил Терзийски от ПДИ, за систематизирания анализ, който „ясно показва къде в момента се намираме в гаранциите за това, че гражданите могат и ще знаят как са управлявани“.

„Когато се създаваше ПДИ преди 12 години, фактът гали ще има законодателство, гаранции и съдебен контрол бяха неща, които изглеждаха доста далече в бъдещето. Добър индикатор за това, че България се развива във вярна посока са това законодателство, съществуването на организация като ПДИ и съдебната практика, която с помощта на административните съдилища и ВАС се разви по приложението на този закон“, сподели адвокат Грозов.

„Тази книга е логическа последица от предходните книги, но вече има много повече натрупана съдебна практика. Тя е доказателство за това как един толкова обикновен закон, който преди години изглеждаше маргинален, в ден днешен може да се види, че е послужил на обикновените хора да постигнат невероятни успехи. Постигнаха ги благодарение на независимия съд“, каза адвокат Кашъмов.

Лозан Панов, председател на Административен съд - София град, Роза Георгиева, Н-к Кабинет на председателя на ВАС, Константин Пенчев, председател на ВАС, Богдана Лазарова, „Дарик“ радио

на стр. 13

С подкрепата на ПДИ националното движение „Екогласност“ спечели в съда срещу Министерство на околната среда и водите за РИЛА-БУФЕР. С Решение от 11 септември 2008 г. състав на Административен съд - София град, отмени отказа на главния секретар на Министерство на околната среда и водите (МОСВ) Тамер Бейсимов да предостави на национално движение „Екогласност“ достъп до Протокола от заседанието на Националния съвет по биологично разнообразие, проведено на 25 ноември 2007 г., когато с два гласа не бе включена буферната зона на Рила в НАТУРА 2000. В мотивите си съдът определя, че исканият протокол представлява „информация за околната среда“ и не попада в ограниченията на правото на достъп до информация за околната среда по Закона за опазване на околната среда. Поисканата информация е свързана с обществения живот в Република България и дава възможност за съставяне на мнение на гражданите за дейността на МОСВ, респективно на Националния съвет, които са задължени да осигурят достъп до обществената информация, която създават и съхраняват - категоричен е съдът. Нещо повече, съдът задължава МОСВ в 14-дневен срок от влизане в сила на решението да предостави искания документ. Петър Пенчев - зам.-председател на НД „Екогласност“, заяви готовността на екоорганизацията веднага да изпрати този Протокол до Европейската комисия, която очаква от България данни защо тази зона и при второто разглеждане не е включена в НАТУРА 2000. С постигнатата чрез българс-

кия съд прозрачност, природозащитниците очакват да се спаси буферната зона на Националния парк Рила от започналото бетониране.

С Определение от 18 септември 2008 г. състав на СГС осъди жалбоподателя - екологично сдружение „За Земята“ да заплати на Министерство на финансите (МФ) сумата от 80 лв., представляваща юрисконсултско възнаграждение. Любопитен факт е, че въпросното съдебно дело е прекратено преди повече от година и половина - на 16 февруари 2006 г., поради оттегляне на жалбата от екологичното сдружение. Дело то бе заведено още в началото на 2004 г. срещу отказ на МФ да предостави на сдружението информация за проектите по ИСПА за автомагистрала „Люлин“ и „Регионално депо за битови, производствени и опасни отпадъци - гр. Русе“. Впоследствие отказваната от МФ информация бе предоставена на сдружението от Изпълнителна агенция „Пътища“ (проектът за автомагистралата) и от Министерство на околната среда и водите (проектът за регионалното депо за отпадъци). По тази причина и жалбата срещу отказа на МФ бе оттеглена, тъй като същата бе станала безпредметна. Според съдебния състав обаче, причините за подаване и оттегляне на жалбата на ЕС „За Земята“ са ирелевантни и затова отговорността на жалбоподателя за разноските на МФ била обективна. Неясно остава и защо съдът е решил да присъжда разноски по дело, което е прекратено преди повече от година и половина. Срещу определението на СГС е подадена частна жалба до Върховния административен съд.

на стр. 14

от стр. 12

За да работи, съдът трябва да бъде сезиран, бяха думите на председателя на Върховния административен съд г-н Константин Пенчев. „Може да имаме най-добрите закони, но ние самите трябва да ги прилагаме, т.е. обществото е това, което трябва да накара механизма да заработи. Искам да благодаря на ПДИ, защото те, със своята работа накараха съда да се замисли и да приложи закона; да отговори - някъде правилно, а някъде може би не, но развивайки своята практика - на поставените въпроси. Въпреки всички успехи, адвокатите от ПДИ не се подадоха на тенденцията да водят дела заради самите дела, злоупотребявайки с правото на жалба. Те защитават правата на хората“, подчерта г-н Пенчев. И двамата адвокати, автори на настоящия сборник, макар и с различен по години стаж в защитата на правото на информация, са отгадени на каузата за свободен достъп до информация, подчерта г-р Гергана Жулева.

През последните години предоставянето на безплатна правна помощ от правния екип на ПДИ става благодарение на финансовата подкрепа на Институт Отворено Общество - Будапеща, с чието съдействие се издава и сборникът „Съдебна практика по Закона за достъп до обществена информация“.

ПАСЕ призова за доработка на текста на бъдещата Конвенция за достъп до официални документи

На 3 октомври Парламентарната асамблея на Съвета на Европа прие единодушно резолюция, с която изрази опасение, че първият договор в света, който ще гарантира обществения достъп до информация, има съществени слабости. Становището на ПАСЕ идентифицира следните проблеми в текста на бъдещата Конвенция: липса на обща гаранция за правото на достъп като принцип; липса на задължителен срок за отговор на заявленията; тясно определение за „обществени институции“; липса на гаранция за правото на заявителите да обжалват пред независим орган; право на държавите да изразяват резерви по всяка разпоредба от Конвенцията, което би довело до нарушаване на баланса между различните индивидуални интереси, необходими за упражняването на правото на достъп до информация на практика.

С резолюцията членовете на ПАСЕ подкрепиха напълно становището по текста на бъдещата Конвенция за достъп до официални документи, изготвено от г-н Клаас Де Врис от Комисията по правни въпроси и човешки права към ПАСЕ. Резолюцията на ПАСЕ ще бъде представена пред Комитета на министрите към Съвета на Европа - органът, упълномощен да приеме текста на бъдещата Конвенция за достъп до документи или да го върне на работната група към Координационния комитет по правата на човека на Съвета на Европа.

Становището отразява напълно препоръките на граждански организации от цял свят, които в продължение на две години предупреждаваха за слабостите в текста на бъдещата конвенция. Повече за кампанията: http://www.aip-bg.org/documents/coe_convention_aod.htm

Пълният текст на становището е на адрес: <http://assembly.coe.int/Mainf.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta08/EOP1270.htm>

от стр. 13

Областният управител на Благоевград обжалва решението на Административния съд, с което бе отменен отказът му да предостави на "Асоциацията на парковете в България" информация относно входящия номер и датата на постъпване в Областната управа - Благоевград на инвестиционно предложение Подробен устройствен план (ПУП) на проект "Ски и голф комплекс - Кулино", с изпълнител "Балканстрой" АД, както и тази за проведената процедура по одобряване на ПУП. Припомняме, че отказът на областния управител бе мотивиран с липса на съгласие на трето засегнато лице - фирмата изпълнител, а в решението си съдът бе отбелязал, че макар и след срока, "Балканстрой" АД е депозирало изричното си съгласие за предоставяне на исканата информация, поради което за областния управител не имало пречка да преразгледа отказа си и съответно да предостави достъп до поисканата информация. Вместо да изпълни съдебното решение и да предостави достъп до поисканата информация, областният управител обаче предпочи-

та да подаде касационна жалба срещу него, излагайки аргументи, че е получил съгласието на третото лице, след като бил издал решението за отказ, поради което същото било законно. За съжаление желанието на областния управител да води правно-теоретични спорове със съда по никакъв начин не обяснява какви са пречките да предостави исканата информация към момента, след като е налице дори съгласието на фирмата изпълнител.

Делото на ПДИ срещу срещу СЛЕДЕНЕТО В ИНТЕРНЕТ е насрочено за 13.11.2008 г. от 9.00 часа във Върховен административен съд.

Припомняме, че с Решение от 17 юли 2008 г. тричленен състав на Върховния административен съд (ВАС) отхвърли жалбата на ПДИ срещу Наредба № 40 от 7 януари 2008 г. на МВР и ДАИТС за съхраняването и предоставянето на данни от мобилните и интернет операторите. Сега предстои разглеждане на делото по касационна жалба на ПДИ от петчленен състав на ВАС (а.г. № 11799/2008 г. на ВАС, Петчленен състав - II колегия.

Новини

Ралица Кацарска, ПДИ

Как застъпниците за свобода на информацията по света отбелязаха Деня на правото да знам?

На 26 септември Комисарят за свобода на информацията, Неправителствената коалиция за свободен достъп до информация и Асоциацията на независимите журналисти в Сърбия, заедно с Американската асоциация на адвокатите за Централна и Източна Европа (АВА/СЕЕЛ) и мисията на Организацията за сигурност и сигурност в Европа (ОССЕ) в Сърбия организираха третата поредна церемония за Деня на правото да знам. Годишната награда - статуетка - се връчва на една обществена институция и догодина ще бъде предадена на поредния награден. По традиция тематични карикатури, дело на известния сръбски карикатурист Коракс, са публикувани в ежедневниците „Блик“ и „Данас“.

В периода 22-28 септември неправителствените организации в **Молдова** фондация Сорос - Молдова, Център за човешки права, Асоциацията на електронните издания, Център Access Info проведоха редица инициативи за отбелязване на Деня на правото да знам. Инициативите включват конференции, обучения и започване на проекта "Попитай за обществените пари". Център Access Info ще връчи шест награди "Бронзов звънец" за постоянство и решителност в популяризиране на свободния достъп до информация и една награда за признат международен експерт в областта. Организиран са конференции в 32 района на тема "Достъп до информация: законодателство, реалност, перспективи", кръгли маси, изложби и семинари, предоставени са правни консултации.

В **Полша** неправителствената организация Център за достъп до обществена информация организира честването на Деня на правото да знам. Разпространен е формуляр за заявление, който всеки желаещ може да попълни и внесе в обществените институции. Целта е да се разбере доколко гражданите са запознати с правото си на информация и как го прилагат. Освен това са проведени седем едnodневни обучения в седем големи градове на Полша, на които експерти обясняват как да се използва Законът за достъп до информация и каква е ползата от него.

Конгресът на Гватемала през месец август прие Закон за свободен достъп до информация. От 2007 г. насам седем законодателни инициативи, регулиращи достъпа до информация, са представени в Конгреса. Този закон е уникална възможност за Гватемала да преодолее изоставането в борбата с корупцията и конгресмените да демонстрират политическа воля в полза на прозрачното управление. Повече информация на адрес: <http://www.guatemala-times.com/news/guatemala/382-guatemalan-congress-passes-law-for-free-access-to-public-information-.html>

Програма Достъп до Информация

София 1000,
бул. Васил Левски N 76, ет. 3, ап. 3
тел/факс. (+359 2) 988 5062, 986 7709, 981 9791
E-mail: office@aip-bg.org
www.aip-bg.org

Редакционен екип

Александър Кашъмов, Гергана Жулева,
Дарина Палова, Диана Банчева,
Катерина Коцева, Кирил Терзийски,
Ралица Кацарска, Фани Давидова

*Ако желаете да подкрепите издаването на информационния бюлетин,
може да направите това на нашите банкови сметки:*

Булбанк АД - Клон Аксаков - банков код : 6217 6307 SWIFT код: BFTB BGSF

** сметка в ЛЕВА (BGN) IBAN: BG69 BFTB 7630 1022 5620 87*

** сметка в Щатски долари (USD) IBAN: BG87 BFTB 7630 1122 5918 49*

** сметка в Евро (EUR) IBAN: BG34 BFTB 7630 1422 5974 10*

Вашата подкрепа ще бъде отбелязана в Интернет страницата на ПДИ!

©Програма Достъп до Информация

Материалите в това издание са обект на авторско право.

При цитиране позоваването на източника е задължително.